

Dospělý samec ostříže lesního s typicky zahnutými křídly v prudkém letu. Foto Václav Hlaváč.

Zaostřeno na ostříže, aneb o úspěšném vyhníždění ostřížů na Tepelsku

Pavla Tájková, Český svaz ochránců přírody Kladská a Pavel Olbert, Teplá

Snad každému z nás činí potěšení pobyt v přírodě – ať už procházka, jízda na kole nebo jen relaxace na zahradě. Zkušeností terénních zoologů je, že čím více času strávíte v přírodě, tím více zajímavých pozorování učiníte. Jsou však takové druhy, k jejichž pozorování potřebujete ještě velkou všímavost, zkušenosti a pytel štěstí k tomu – například ostříž lesní. Jeho pozorování je vzácným potěšením pro každého ornitologa. Letošní rok jako by těmto setkáním přál!

Ostříž lesní (*Falco subbuteo*) je sokolovitý dravec velikosti poštolky. V terénu ho od poštolky rozeznáme díky úzkým a zašpičatělým křídílům. Také jeho letová silueta je nápadně tmavá. V dalekohledu se nám pak může podařit zahlédnout tmavou masku na hlavě. Na rozdíl od poštolky ho také nezastihneme se třepotat ve vzduchu, ale vždy se jen mihne

rychlým letem, někdy létá ve velkých výškách. Však také neloví hraboše, ale rychlou létající kořist – ptáky (často vlaštovky a rorýse) a velký hmyz, jako jsou vážky, brouci, kobylky a motýli. Je to velmi obratný a rychlý lovec, který svou kořist loví ve vzduchu. Většinu dne však proseďí na pozorovatelně, kde je velmi nenápadný.

Jeho výskyt je velmi vzácný, a proto byl ostříž lesní zařazen mezi ohrožené druhy v Červeném seznamu ohrožených druhů a chráněn je i zákonem (v kategorii silně ohrožených druhů). Odhaduje se, že v celé České republice hnízdí necelé tři stovky párů, přičemž v průměru připadá na 1 pár 100 km².

Přesto se podařilo ornitologovi Pavlovi Olbertovi letos nalézt celkem tři teritoria ostřížů a potvrdit tam jejich úspěšné hnízdění. Hnízdo s minimálně jedním mládětem bylo objeveno

Jedno ze tří mláďat kroužkovaných u Hoštce. Kvůli bezpečí stromolezců i mláďat probíhá kroužkování na zemi. Foto Pavla Tájková.

na kraji remízku u obce Otročin. Další dvě hnízdiště leží v blízkosti obce Hoštěc na Tepelsku a jsou od sebe vzdálena pouhých 2,5 km. Na prvním hnízdišti bylo pozorováno jedno vzletné mládě krmené rodiči a na druhém se nám dne 23. 7. 2022 podařilo okroužkovat hned tři mláďata.

Z Karlovarského kraje je za poslední tři roky známo pouze 22 pozorování z hnízdní doby (Nálezová databáze Agentury ochrany přírody a krajiny ČR). Další záznamy pocházejí od obce Mnichov u Mariánských Lázní (O. Bušek), od obce Ostroh u Fr. Lázní (P. Jaška), od jezera Medard a Nové Role (M. Horáková), z Božídarského rašeliniště (O. Nedbal a L. Nedbal, V. Železný) a 11 záznamů pochází z Doupovských hor (V. Tejrovský, V. Melichar).

Jak je patrné i z rozložení pozorování v Karlovarském kraji, ostřížů vyhledávají pestrou otevřenou krajinu s remízky a křovinami, bez intenzivního zemědělství, spíše v nižších polohách.

Důležité je také vědět, že je to tažný druh – stejně jako jeho hlavní kořist, drobní ptáci. Zimuje v Africe jižně pod rovníkem. U nás ho proto můžete zastihnout od dubna do září.

A jak tedy na ně? Ostříž se ozývá ostrým „kikikikiki“, připomínajícím volání strakapouda menšího. Nejnápadnější jsou v době toku, v průběhu měsíce května, a potom v době vylétnutí mláďat, kterým předávají potravu ve vzduchu a odhánějí od nich větší ptáky (např. drozdy, krkavcovitém, ale i dravce).

Až půjdete zase příště do přírody, mějte uši nastražené a zrak ostřížů, třeba je také zhlédnete! ■

KRÁTKÉ ZPRÁVY

■ V rámci programu Lesů ČR “Vracíme sovy do lesů” došlo v letošním roce na území Slavkovského lesa a Českého lesa k vyvěšení 20 **budek pro sýce rousné**. Zatímco Lesy ČR poskytl samotné budky, o jejich instalaci v terénu se postarali zaměstnanci AOPK ČR. Sýc rousný vyžaduje pro hnízdění dutiny ve stromech vytesané datlem černým. V lokalitách, kde je datlí a jejich dutin nedostatek, tak mohou budky sovám dobře posloužit.